

**ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता योजनेच्या
प्रभावी अंमलबजावणीकरीता अधिकारी,
कर्मचारी यांच्यासाठी प्रोत्साहन योजना .**

**महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन परिपत्रक क्र. प्रोत्साहन-१००६/प्र.क्र.१२६/पापु-१६
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक: २४ जून, २००८.**

प्रस्तावना:

राज्यात पाणी पुरवठा व स्वच्छता कार्यक्रम सुधारीत धोरणानुसार मागणी आधारीत व लोकसहभागावर आधारीत राबविण्यात येत आहे. या कार्यक्रमाचे नियोजन, अंमलबजावणी व देखभाल व दुरुस्ती लोकसहभागातून होत असल्याने लोकांमध्ये जनजागृती, क्षमतावृद्धी, सामाजिक संप्रेषण (Social Mobilisation) यास अनन्य साधारण महत्व आहे. **लोकांचा पुढाकार व शासनाचे मार्गदर्शन** या तत्वावर राज्यात पाणी पुरवठा व स्वच्छतेचे कार्य चालू आहे. यात गावपातळी ते जिल्हापातळीपर्यंतच्या शासकीय अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची भूमिका फार महत्वाची आहे. गावातील लोकांमध्ये स्वत्वाची भावना व प्रेरणा निर्माण करण्याचे काम शासकीय यंत्रणेकडून केले जाते. जे अधिकारी/कर्मचारी आपल्या शासकीय कर्तव्याच्या पलिकडे जावून, अहोरात्र मेहनत घेवून शासकीय योजना यशस्वी करण्यासाठी आपले योगदान देतात, त्यांच्या या चांगल्या कामाची शासनाने दखल घेवून त्यांनी प्रोत्साहित करणे आवश्यक आहे. यासाठी तसेच शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांचा दृष्टीकोन सकारात्मक होण्याच्यादृष्टीने व त्यांना प्रोत्साहन मिळावे म्हणून उत्कृष्ट काम केलेल्या कर्मचारी व अधिकारी यांचा गौरव केला व त्यांना क्षमता वृद्धीसाठी पुढील प्रशिक्षण व इतर राज्यात अभ्यासदौरा घडविल्यास निश्चितच त्यांना प्रोत्साहन मिळून पाणी पुरवठा व स्वच्छता कार्यक्रम गतिमान होतील.

राज्यात स्वच्छतेच्या कार्यक्रमात गावपातळीवर ते जिल्हापातळीपर्यंतच्या पदाधिकारी, अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी उत्कृष्ट काम केल्याने महाराष्ट्र आज निर्मल ग्राम पुरस्कारात देशात सतत तीन वर्षे आघाडीवर आहे. आतापर्यंत २३६७ ग्रामपंचायतींना व **महाबळेश्वर** पंचायत समितीला निर्मल ग्राम पुरस्कार मिळालेला आहे. यावर्षी ६१३५ ग्रामपंचायती, २८ पंचायत समित्या व १ जिल्हा परिषद यांचे प्रस्ताव निर्मल ग्राम पुरस्कारासाठी केंद्र शासनाला सादर केलेले आहेत. अद्यापि १९,९९८ ग्रामपंचायती व ३२२ पंचायत समित्या व ३२ जिल्हापरिषदा हागणदारीमुक्त करून **"निर्मल महाराष्ट्र"** करावयाचे आहे. **सन १९९१** मध्ये स्वच्छतेची व्याप्ती ६% होती. आज ५५% पर्यंत पोहोचली आहे. **सन २०१०** अखेर १००% स्वच्छतेची व्याप्ती साध्य करणेचे उद्दीष्ट आहे.

जनतेला शुध्द व पुरेसे पाणी देण्यासाठी **वर्धितवेग ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रम, स्वजलधारा, जलस्वराज्य, आपलं पाणी, महाजल, शिवकालीन पाणी साठवण योजना** इ. कार्यक्रमाद्वारे प्रयत्न केले जात आहेत. सन २००८ ते २००९ अखेर भारत निर्माण मोहिमेअंतर्गत सर्व NC व PC तसेच गुणवत्ता बाधित गावे/वाड्या हाताळायची आहेत. पाणी गुणवत्ता कार्यक्रमांतर्गत **"सुरक्षित जल अभियानाद्वारे"** जनतेत जनजागृती निर्माण करून लोकसहभागातून पाणी शुध्दीकरण, तपासणी व उपाययोजना हाती घेऊन जनतेस शुध्द पाणी देण्यासाठी राज्य प्रयत्नशील आहे.

परिपत्रक:

पिण्याचे पाणी व स्वच्छतेचे उद्दीष्ट वेळेत पूर्ण करण्यासाठी गावपातळी ते जिल्हापातळीवरील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांसाठी प्रोत्साहन योजना परिशिष्ट - अ मध्ये नमूद केल्यानुसार सन २००८-०९ पासून राबविण्यात येत आहे.

या योजनेंतर्गत जिल्हास्तरावरील व विभागस्तरावरील प्रशस्तीपत्रके मा. मंत्री/राज्यमंत्री महोदयाच्या हस्ते समारंभपूर्वक देण्यात यावेत. राज्यस्तरावरील प्रशस्तीपत्रक व सन्मानचिन्ह देऊन गौरव करावयाचा कार्यक्रम राज्यस्तरावर होणाऱ्या संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियान बक्षिस समारंभात किंवा पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने आयोजित केलेल्या स्वच्छता मेळावा विशेष कार्यक्रमात करण्यात येईल.

वरील प्रस्तावित प्रोत्साहन योजनेसंदर्भातील प्रशिक्षण / अभ्यासदौरे यासाठी येणारा खर्च **संवाद व क्षमता विकास कक्ष, जलस्वराज्य, आपलं पाणी, वर्धीतवेग ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रम, स्वजलधारा, महाजल, शिवकालीन पाणी साठवण योजना इ.** अंतर्गत त्या-त्या योजनेच्या निधीतून भागविण्यात येईल. प्रशिक्षण, अभ्यासदौरे याचे आयोजन संवाद व क्षमता विकास कक्षाकडून करण्यात येईल. प्रमाणपत्रे व स्मृतिचिन्हाचा खर्च संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियानाच्या निधीतून करण्यात येईल.

या प्रोत्साहन योजनेबाबत उद्भवणारे प्रश्न/तक्रारी/न्यायालयीन प्रकरणे यावरील आवश्यक ती कार्यवाही हे प्रश्न/तक्रारी/न्यायालयीन प्रकरणे ज्या कार्यक्रमासंबंधीत आहेत त्या **ग्रामीण स्वच्छता, जलस्वराज्य, आपलं पाणी, वर्धीतवेग ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रम, स्वजलधारा, महाजल, शिवकालीन पाणी साठवण योजना इ.** योजना हाताळणा-या संबंधित कक्षानी करावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २००८०६२४१४४७३३००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ. राजन खोब्रागडे)

सहसचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल महोदयांचे सचिव.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव.
- ४) सर्व मा. मंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव
- ५) सर्व मा. राज्यमंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव
- ६) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय.
- ७) विभागीय आयुक्त, सर्व.
- ८) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.

- ९) जिल्हाधिकारी तथा सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन समिती, सर्व.
- १०) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व.
- ११) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत), जिल्हा परिषद, सर्व.
- १२) कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, सर्व.
- १३) राज्य समन्वयक, संवाद व क्षमता विकास कक्ष, बेलापूर.
- १४) गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, सर्व.
- १५) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १७) पाणी पुरवठा विभागातील सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी व सर्व कार्यासने.
- १८) निवड नस्ती, पापु-१६.

परिशिष्ट - अ

अ. क्र.	पद	स्तर	पात्रता	निवड समिती	उत्तेजनार्थ मोबदला	प्रदान दिनांक व प्राधिकारी
१	ग्रामसेवक	जिल्हास्तर (प्रत्येक तिमाहितील प्रगतीवरून)	१. त्याच्या कार्यक्षेत्रातील सर्व ग्रामपंचायती १००% हागणदारी मुक्त करणे	१. गट विकास अधिकारी २. गट शिक्षण अधिकारी ३. उप अभियंता (पापु) ४. विस्तार अधिकारी (पं)	१. पती - पत्नी सत्कार २. प्रशस्तीपत्रक ३. प्रशिक्षण (राज्यात)	मा. पालकमंत्री यांच्या हस्ते (२६ जाने., १ मे, १५ ऑगस्ट, २ ऑक्टो.)
		राज्यस्तर विशेष	१. सर्व ग्राम पंचायतीस निर्मल ग्राम पुरस्कार मिळणे २. सर्व ग्रामपंचायतीस ग्रीन कार्ड (पाणी गुणवत्ता) ३. पाणी पुरवठा योजनांसाठी ४. लोकसहभाग मिळविणे ५. पाणी पुरवठा योजनांसाठी आगाऊ देखभाल व दुरुस्ती निधी गोळा करणे.	१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी २. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पं.) ३. जिल्हा आरोग्य अधिकारी ४. कार्यकारी अभियंता (पापु)	१. विकासदूत उपाधी २. प्रशस्तीपत्रक ३. स्मृतिचिन्ह ४. कार्याची सेवापुस्तकात नोंद ५. अभ्यासदौरा (राज्याबाहेर)	मा. मुख्यमंत्री/ मा. उपमुख्यमंत्री
२	पर्यवेक्षीय अधिकारी (विस्तार अधिकारी , मुख्य सेविका, शाखा अभियंता इ.)	जिल्हास्तर (प्रत्येक तिमाहितील प्रगतीवरून)	पंचायत समिती मतदार संघातील ग्रामपंचायती हागणदारी मुक्त करणे	१. गट विकास अधिकारी २. गट शिक्षण अधिकारी ३. उप अभियंता (पापु) ४. विस्तार अधिकारी (पं)	१. पती - पत्नी सत्कार २. प्रशस्तीपत्रक ३. प्रशिक्षण (राज्यात)	मा. पालकमंत्री यांच्या हस्ते (२६ जाने., १ मे, १५ ऑगस्ट, २ ऑक्टो.)
		राज्यस्तर विशेष	१. पंचायत समिती मतदार संघातील सर्व ग्राम पंचायतींना निर्मल ग्राम पुरस्कार मिळणे २. सर्व ग्राम पंचायतींना ग्रीन कार्ड ३. पाणी पुरवठा योजनांसाठी लोकसहभाग मिळविणे	१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी २. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पं.) ३. जिल्हा आरोग्य अधिकारी ४. कार्यकारी अभियंता (पापु)	१. विकासदूत उपाधी २. प्रशस्तीपत्रक ३. स्मृतिचिन्ह ४. कार्याची सेवापुस्तकात नोंद ५. अभ्यासदौरा (राज्याबाहेर)	मा. मुख्यमंत्री/ मा. उपमुख्यमंत्री

३	उप अभियंता (ग्रापापु)	विभागस्तर	१. तालुक्यातील पूर्ण करण्यात आलेल्या भौतिक कामांची टक्केवारी . २. अद्ययावत करण्यात आलेल्या मोजमाप पुस्तिकांची टक्केवारी. ३. सर्वकष पूर्ण करण्यात आलेल्या पाणी पुरवठा योजनांची टक्केवारी ४. पाणी पुरवठ्यासाठी प्राप्त झालेल्या निधीच्या खर्चाची टक्केवारी	१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी २. उप आयुक्त (विकास) ३. सहा.आयुक्त,	१. प्रशस्तीपत्रक २. कार्याची ३. सेवापुस्तकात ४. नोंद ५. अभ्यासदौरा / ६. प्रशिक्षण ७. (राज्याबाहेर)	विभागीय स्तरावर मा. मंत्री/ राज्यमंत्री महोदय
४	गट विकास अधिकारी	राज्यस्तर विशेष	१. तालुका १००% निर्मल झाल्यावर २. त्यांच्या कार्य काळात ४०% पेक्षा जास्त ग्रामपंचायतींना निर्मल ग्राम पुरस्कार मिळणे. ३. तालुक्यामधील पाणी पुरवठा योजनांची कामे आवश्यक तत्वांचे पालन करून पूर्ण करून घेणे.	१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी २. उप आयुक्त (विकास) ३. सहा.आयुक्त,	१. विकास मित्र, उपाधी २. प्रशस्तीपत्र ३. स्मृतिचिन्ह ४. कार्याची सेवापुस्तकात नोंद ५. अभ्यासदौरा (राज्याबाहेर)	मा. मुख्यमंत्री/ मा.उपमुख्यमंत्री
५	कार्यकारी अभियंता (ग्रापापु)	राज्यस्तर	१. पूर्ण करण्यात आलेल्या स्रोतांची टक्केवारी . २. पूर्ण करण्यात आलेल्या टाक्यांची टक्केवारी . ३. अद्ययावत करण्यात आलेल्या मोजमाप पुस्तिकांची टक्केवारी . ४. सर्वकष पूर्ण करण्यात आलेल्या पाणी पुरवठा योजनांची टक्केवारी . ५. पाणी पुरवठ्यासाठी प्राप्त ६. झालेल्या निधीच्या ७. खर्चाची टक्केवारी	१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी २. उप आयुक्त (विकास) ३. सहा. आयुक्त (विकास)	१. विकास मित्र, उपाधी २. प्रशस्तीपत्रक ३. स्मृतिचिन्ह ४. कार्याची सेवापुस्तकात नोंद ५. अभ्यासदौरा (राज्याबाहेर)	मा. मुख्यमंत्री/ मा. उपमुख्यमंत्री

६	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी	राज्यस्तर विशेष (विभागातून एक)	<p>१. त्यांच्या कार्य काळात जिल्ह्यातील ४०% पेक्षा जास्त ग्रामपंचायतींना निर्मल ग्राम पुरस्कार मिळणे.</p> <p>२. जिल्ह्यातील सर्व ग्रामपंचायतीकडील पाणी पट्टी वसुली किमान ८०% करणे</p> <p>३. जिल्ह्यातील पाणी गुणवत्ता ९५% ग्रामपंचायतींना ग्रीन कार्ड मिळणे</p>	<p>१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी</p> <p>२. उप आयुक्त (विकास)</p> <p>३. सहा. आयुक्त (विकास)</p>	<p>१. विकास मित्र, उपाधी</p> <p>२. प्रशस्तीपत्र</p> <p>३. स्मृतिचिन्ह</p> <p>४. कार्याची सेवापुस्तकात नोंद</p> <p>५. अभ्यासदौरा (राज्याबाहेर)</p>	मा. मुख्यमंत्री/ मा. उपमुख्यमंत्री
७	मुख्य कार्यकारी अधिकारी व अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी	राज्यस्तर विशेष (विभागातून एक मु.का.अ. व एक अतिरिक्त मु.का.अ.)	<p>१. त्यांच्या कार्य काळात जिल्ह्यातील ४०% पेक्षा जास्त ग्रामपंचायतींना निर्मल ग्राम पुरस्कार मिळणे.</p> <p>२. जिल्ह्यामधील विभागाच्या सर्व पाणी पुरवठा योजना विहित कालावधीत पूर्ण करणे/ पूर्ण झालेल्या योजनांची टप्पानिहाय टक्केवारी</p> <p>३. पाणी पुरवठ्यासाठी प्राप्त झालेल्या निधीच्या खर्चाची टक्केवारी</p>	<p>१. विभागीय आयुक्त</p> <p>२. अप्पर आयुक्त,</p> <p>३. उपआयुक्त (विकास)</p>	<p>१. विकास श्री, उपाधी</p> <p>२. प्रशस्तीपत्र</p> <p>३. स्मृतिचिन्ह</p> <p>४. कार्याची सेवापुस्तकात नोंद</p> <p>५. अभ्यासदौरा (राज्याबाहेर)</p>	मा. मुख्यमंत्री/ मा. उपमुख्यमंत्री